

Bijlage Kamerbrief Strategie Digitale Economie Samenhang Strategisch Actieplan voor AI met andere beleidsstukken

Tijdens het Wetgevingsoverleg over de Slotwet 2022, jaarverslag 2022 en rapport resultaten verantwoordingsonderzoek 2022 ARK voor digitalisering heeft de minister van Economische Zaken en Klimaat toegezegd om de samenhang van het Strategisch Actieplan voor AI (SAPAI)¹ uit 2019 met andere voor AI relevante overkoepelende beleidsstukken mee te nemen bij de presentatie van de voortgangsrapportage van de Strategie Digitale Economie.

SAPAI bevat de overkoepelende AI-aanpak van het vorige kabinet (Rutte III). Hoofddoel van SAPAI is om Nederland in staat te stellen om de maatschappelijke en economische kansen van AI te verzilveren, en de publieke belangen bij AI te borgen en zodoende bij te dragen aan welvaart en welzijn. Om dit hoofddoel te bereiken zijn de volgende drie sporen benoemd, met onderliggende subdoelstellingen en acties:

1. Maatschappelijke en economische kansen benutten;
2. Scheppen van de juiste voorwaarden;
3. Versterken van de fundamenten.

SAPAI is tegelijkertijd uitgegaan met de 'Beleidsbrief AI, publieke waarden en mensenrechten' en de brief over 'waarborgen tegen risico's van data-analyses door de overheid met de bijbehorende richtlijnen voor algoritmische data-analyse door de overheid'. Deze twee brieven geven een verdiepingsslag van Spoor 3 van SAPAI.

Over de voortgang van SAPAI is in de voortgangsrapportages voor de digitaliseringsstrategie 2020² en 2021³ gerapporteerd.

Overkoepelende beleidsstukken van het demissionaire kabinet: AI als onderdeel van bredere digitaliseringsbeleid

Het huidige demissionaire kabinet bouwt voort op de AI-aanpak van SAPAI. Hierbij heeft het demissionaire kabinet nieuwe strategische beleidsstukken op het gebied van digitalisering opgesteld, die ook betrekking hebben op AI. Deze beleidsstukken geven een nadere invulling van de ambitie en doelen rondom vier thema's voor de digitale transitie van onze samenleving en economie: digitaal fundament, digitale overheid, digitale samenleving en digitale economie⁴.

Werkagenda Waardengedreven Digitalisering

Het thema 'digitale overheid' en een aantal thema's van het 'digitaal fundament' zijn uitgewerkt in de Werkagenda Waardengedreven Digitaliseren⁵. Hierin is onder 3.3 ingegaan op algoritmes reguleren. De voortgang op het gebied van algoritmes reguleren is zichtbaar op de digi-toegankelijke versie van de werkagenda⁶ en in de brieven van de staatssecretaris voor Digitalisering over het reguleren van algoritmes. Hiervan is de laatste in juli naar uw Kamer gestuurd⁷. De activiteiten onder 3.3 worden op dit moment geëvalueerd en de acties voor 2024 worden benoemd in de voortgangsbrief die in december zal verschijnen.

Coalities voor de digitale samenleving

Voor het thema digitale samenleving heeft de staatssecretaris voor Digitalisering voor het zomerreces 2023 de inzet van het kabinet op doorsnijdende vraagstukken rond de toepassing van

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/beleidsnotas/2019/10/08/strategisch-actieplan-voor-artificiele-intelligentie>

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/06/25/nederlandse-digitaliseringsstrategie-2020>

³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/04/26/nederlandse-digitaliseringsstrategie-2021>

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/03/08/kamerbrief-hoofdlijnen-beleid-voor-digitalisering>

⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/11/04/bijlage-1-werkagenda-waardengedreven-digitaliseren>

⁶ <https://www.digitaleoverheid.nl/werkagenda-waardengedreven-digitaliseren/#Algoritmes-reguleren-Acties>

⁷ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2023/07/10/kamerbrief-over-algoritmen-reguleren>

digitalisering voor maatschappelijke uitdagingen in de agenda 'Coalities voor de digitale samenleving' verwoord. Hierin is ook het thema 'AI in actie' opgenomen⁸.

Deze agenda bouwt voort op de Werkagenda Waardengedreven Digitaliseren en is bedoeld om actief interbestuurlijk samen te werken op digitaliseringsthema's binnen maatschappelijke opgaven zoals armoedebestrijding, zorg, woningbouw of klimaat. In 2024 richt BZK zich, samen met haar partners, op het gezamenlijk optrekken in coalitieverband rondom onder andere het domein "AI in actie" (datagedreven). Hiervoor worden eind 2023 met de betrokken partners de doelen geformuleerd en aan de Kamer gerapporteerd.

Strategie Digitale Economie

Voor het thema digitale economie is de strategie voor de digitale economie⁹ het leidende beleidsdocument. Hierbij komt de AI-inzet terug onder volgende twee overkoepelende pijlers:

- Stimuleren van digitale innovatie en vaardigheden. Om dit doel te bereiken voor AI is de inzet gericht op het stimuleren van investeringen en vaardigheden via publiek-private samenwerking, bijvoorbeeld via de Nederlandse AI Coalitie en via het Nationaal Groeifonds met het AiNed-programma en het Nationaal Onderwijslab AI.
- Creëren randvoorwaarden voor goedwerkende digitale markten. Hierbij is de inzet gericht op de verdere implementatie van de AI Act, en de zogenaamde *regulatory sandboxes* ter bevordering van innovatie door het mkb.
- Versnellen digitalisering mkb: via de instrumenten (zoals digitale werkplaatsen) gericht op het toepassen van digitale technologieën wordt het mkb geïnspireerd en geadviseerd over de kansen die AI hun organisatie kan bieden.

In de voortgangsrapportage van Strategie Digitale Economie is een monitor opgenomen voor bovengenoemde doelen en acties.

Overkoepelende AI-beleidsstukken van het demissionaire kabinet

De volgende relevante bredere AI-beleidsstukken zijn onder het huidige demissionaire kabinet uitgegaan dan wel voorzien:

- Kabinetsreactie WRR-rapport 'Opgave AI: de nieuwe systeemtechnologie'.¹⁰ Hierin is een overzicht gemaakt van wat de overheid doet op het gebied van AI voor de verschillende aanbevelingen van de WRR. Het gaat hierbij om een breed palet aan instrumenten: van innovatiebeleid (bijv. via Nationaal Groeifonds), internationale samenwerking (bijv. *Trade and Technology Council* voor AI-standaarden) tot aan regulering (bijv. AI Act).

Begin volgend jaar stuurt het demissionaire kabinet de visie op generatieve AI naar de Kamer¹¹.

⁸ <https://open.overheid.nl/documenten/10c88500-cdb5-4815-bd00-c915a5242ea3/file>

⁹ <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-c6a3495a523bef54ca41011f629b77b7b611045f/pdf>

¹⁰ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/10/07/bijlage-kabinetsreactie-wrr-rapport-ai>

¹¹ Gewijzigde motie van de leden Dekker-Abdulaziz en Rajkowski van 4 april 2023 over 'Integrale visie op nieuwe AI-producten' (Kamerstukken 2022/23 26 643, nr. 1003).